

## **РЕЦЕНЗІЯ**

**на дисертаційну роботу**

**СУРКОВОЇ Вікторії Олегівни**

**на тему «Управління інноваційною діяльністю**

**сільськогосподарських підприємств»**

**подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії**

**за спеціальністю 073 - Менеджмент**

**Актуальність теми дисертації.** Сільське господарство є важливою складовою економіки багатьох країн, зокрема і для України має ключову роль у забезпеченні продовольства, розвитку сільських територій та створенні робочих місць. Однак війна в Україні і динаміка глобальних викликів, таких як зміна клімату, обмежені ресурси та зміни споживчих пріоритетів, залишають перед сільськогосподарськими підприємствами нові завдання та вимагають ефективних інноваційних рішень.

Сільське господарство стикається з рядом викликів, таких як підвищення виробництва для задоволення потреб населення, зменшення впливу на навколишнє середовище, підвищення урожайності та якості продукції, а також розмінування земель. Ці виклики потребують революційних змін у підходах до управління підприємствами. Інновації в сільському господарстві можуть охоплювати широкі аспекти, такі як впровадження передових сільськогосподарських технологій, розробка нових сортів рослин, вдосконалення методів вирощування, сучасне використання методів управління виробництвом. Також, інновації допомагають досягти більшої ефективності виробництва, зменшити витрати ресурсів, підвищити урожайність та якість продукції. Крім того, вони сприяють створенню стійкого сільськогосподарського виробництва, яке може впоратися зі змінами клімату та іншими викликами.

Зростаюча популяція та зміни в харчовому споживанні залишають підвищені вимоги до сільського господарства. Інноваційний підхід покликаний вирішити проблеми світового масштабу, такі як голод, брак продовольства, екологічні проблеми. Також сільськогосподарські підприємства повинні бути конкурентоспроможними на ринку і інновації дозволять підвищити рівень конкурентоспроможності. Сучасні досягнення в науці та технологіях дають можливість розробляти інноваційні рішення

для сільського господарства, використовуючи наприклад біотехнології, штучний інтелект, дрони тощо. Звісно відповідальність за розвиток інноваційного сільського господарства лежить як на плечах держави, так і на бізнес-структурах. Створення сприятливого середовища для інновацій та інвестицій для досягнення кращих результатів. Тому останнє переконує в актуальності теми дисертаційного дослідження, обраної Сурковою В.О.

**Основні результати досліджень, їх наукова новизна.** У дослідженні теми дисертаційної роботи В.О. Суркова провела глибокий аналіз та комплексне теоретичне обґрунтування вдосконалення механізмів управління інноваційною діяльністю сільськогосподарських підприємств. При цьому, особлива увага приділена практичним аспектам, спрямованим на реальне вирішення проблем.

В рамках дослідження було детально проаналізовано та визначено архітектурну композицію інституційного середовища інноваційного розвитку підприємств агросфери, а саме доповнено екологічною інституцією. Серед основних результатів також варто виділити пропозиції, що передбачають удосконалення методичного підходу до обґрунтування конфігурації фінансового механізму підвищення інноваційної активності бізнес-суб'єктів агросфери, що забезпечується через драйверну функцію інноваційних фінансів; методичний підхід до обґрунтування портфелю проєктів агроінновацій, що включає саме експертне оцінювання критеріїв за проєктами.

Загалом дослідження має важливе значення, враховуючи, що авторка також запропонувала методичні аспекти обґрунтування базових функцій інноваційних фінансів, як основного елемента фінансового механізму підвищення інноваційної активності бізнес-суб'єктів агросфери, а також система функціональних параметрів аграрних інноваційних digital-платформ для підвищення рівня інклюзивності агроінвестицій і агроінновацій.

**Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових досліджень, висновків і рекомендацій сформованих у дисертації.** Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертаційній роботі, є достатньо достовірними, теоретично і методично обґрунтованими. При викладенні результатів досліджень авторка широко застосовує сучасні економічні методи. Наукові положення, висновки і рекомендації є достатньо достовірними, теоретично і методично

обґрунтованими. Цьому сприяло широке використання наукових літературних джерел вітчизняних і зарубіжних вчених (172 найменування), матеріалів статистичної звітності, різноманітних спеціалізованих збірників та довідкової літератури. Нормативно-правовою базою досліджень виступають Закони України, Укази Президента, постанови Кабінету Міністрів, інші документи законодавчого та виконавчого характеру. Емпіричною базою досліджень виступають офіційні матеріали державної служби статистики, Головного управління статистики в Харківській області, річні звіти сільськогосподарських підприємств і інші праці зарубіжних і вітчизняних вчених, Інтернет-ресурси і власні дослідження авторки.

Достовірність результатів досліджень також підтверджується їх апробацією на 3 всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, а також викладені в 6 наукових публікаціях.

Таким чином, за критерієм обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій сформульованих у дисертації та практичній корисності результатів дослідження, робота Суркової В.О. цілком узгоджується з вимогами, які пред'являються до такого виду наукових розробок.

**Структура і зміст роботи.** Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертаційної роботи займає 223 сторінки комп'ютерного тексту, у т.ч. основна частина – 182 сторінки. Список використаних джерел налічує 172 найменування. За своїм обсягом, змістом, структурою, повнотою викладення результатів дослідження, мовно-літературним оформленням вона відповідає вимогам, що висуваються до такого виду наукових розробок.

До позитивних моментів дисертації слід віднести велику кількість опрацьованого в процесі роботи матеріалу. Зміст дисертації вказує на глибоке вивчення автором різноманітних джерел, пов'язаних з проблематикою

Отже за критеріями повноти розкриття теми дослідження та доведення одержаних результатів до рівня практичного впровадження, дисертація також узгоджується з відповідними вимогами МОН України.

### **Важливість отриманих результатів для науки й практики.**

Практична цінність проведеного дослідження полягає в тому, що розроблені дисертанткою теоретико-методичні напрацювання і наукові висновки трансформовано у прикладну площину для вирішення нагальних проблем діяльності сільськогосподарських підприємств, тим самим зміцнити аграрний сектор економіки країни.

Результати дослідження пройшли експериментальну перевірку та одержали практичне застосування в роботі ДП ДГ «Елітне» Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН України (довідка № 24/04 від 24.04.2023 р.) та ТОВ «АГРО-НОВА» Золочівського району Харківської області (довідка № 35 від 17.05.2023. Окремі результати дослідження використовуються в навчальному процесі Державного біотехнологічного університету, що підтверджується відповідними документами.

### **Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи.**

1. У вступі фрагмент аналізу опрацьованих джерел і матеріалів є дещо узагальненим та потребує певної конкретизації.

2. Назви розділів і підрозділів роботи варто відкоригувати оскільки окремі з них потребують уточнення відповідно до змісту роботи.

3. У роботі варто було б зосередити увагу на роботах вітчизняних дослідників за останні три-п'ять років.

4. Рівень підготовки здобувача та представлений матеріал у роботі в повній мірі дозволяє автору сформулювати своє бачення дефініції «агроінновація».

5. Також вважаємо за потрібне в якості зауваження зазначити, що автору доцільно було б у роботі дещо більше уваги акцентувати на можливостях використання результатів дисертаційного дослідження для вдосконалення інноваційного потенціалу агроформувань, адже в роботі міститься достатня кількість важливих пропозицій, проте шляхи їх практичного впровадження не достатньо розкриті. Це значно підвищило б практичну цінність роботи та її затребуваність.

Разом з тим, хочемо зазначити, що об'єкти зауважень, які, на наш погляд, можуть розглядатися як недоліки не є визначальними і суттєво не впливають на загальне враження від роботи, а сама дисертація заслуговує високої позитивної оцінки.

**Загальний висновок.** Дисертаційна робота Суркової Вікторії Олегівни «Управління інноваційною діяльністю

сільськогосподарських підприємств», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент, виконана на актуальну тему, має достатній рівень обґрунтованості та достовірності і є завершеним науковим дослідженням.

В дисертації авторкою отримані науково корисні результати щодо вдосконалення, становлення та функціонування механізмів управління інноваційною діяльністю сільськогосподарських підприємств. З вище викладеного зміст дисертації, аналітичний рівень, отримані наукові висновки та практичні рекомендації відповідають вимогами наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44), а її авторка Суркова заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальність 073 – Менеджмент, галузі знань 07 – Управління та адміністрування.

**Рецензент:**

В.о. завідувачки кафедри менеджменту,  
бізнесу і адміністрування,  
кандидат економічних наук, доцент  
Державного біотехнологічного  
університету

  
**Ю.М. Сагачко**  
ЗАСВІДЧУЮ  
в відділі діловодства ДБТУ  
  
*Сагачко Ю.М.*